

Village_Moi

Photo by Raymond CHAGNEAU

NHÀ ĐÀNG BÀO THÀNG

Nhà đàng tem thàng đầu tiên mang hình ảnh làng Đà Lạt là tem thàng thác nước Pongour (1951). Sau đó là 6 tem thàng mang nội dung Đà Lạt do chính phủ Việt Nam Cộng Hòa phát hành trong khoảng thời gian từ 1955 tới 1975: Tem “Thác Gougah” (1963), tem “Mặt kiêu nhà” (1957), tem “Thuyền đi săn Đa Nhim” (1964), tem “Nguyên tắc phòng sự hòa bình” (1964), tem “Hai mươi năm

phát tri👉n hàng không Vi👉t Nam” (1972) và tem “Du l👉ch” (1974, trong lo👉t ba tem th👉 du l👉ch này ch👉 có tem th👉 th👉 nh👉t mang hình 👉nh Đà L👉t).

NGUY👉N VĂN BA nhân đ👉p gi👉i thi👉u các tem th👉 có hình 👉nh Đà L👉t đã nói v👉 tem th👉 “M👉t Kì u Nhà” c👉a đ👉ng bào Th👉ng:

“Kì u nhà này đ👉c g👉p 👉 nh👉 u buôn, làng, b👉n Th👉ng, chung quanh Đà L👉t, trong 👉nh Tuyên Đ👉c và các 👉nh miền Tây Nguyên. Các s👉c 👉c ng👉i Th👉ng 👉 Đà L👉t và vùng ph👉 c👉n g👉i nó b👉ng nh👉u tên khác nhau: nhà rông, c👉t, quy👉t, pút, gon...

👉👉👉👉 N👉u 👉 miền xuôi có đình làng đ👉 làm n👉i sinh ho👉t cho dân chúng thì 👉 Đà L👉t miền s👉n c👉c đ👉ng bào Th👉ng có “nhà rông”. Nhà rông có th👉 là m👉t kì n trúc đ👉c 👉p, nhà sàn có mái cao đ👉ng th👉ng gi👉a làng, cũng có th👉 ch👉 là gian chính gi👉a trong căn nhà dài mà c👉 làng chung s👉ng.

👉👉👉👉 Nhà rông 👉ng tr👉ng cho s👉c m👉nh, cho s👉 th👉nh v👉ng c👉a buôn làng nên đ👉c dân làng xây c👉t r👉t c👉n th👉n, sẵn sóc chu đáo. Nhà rông th👉ng cao 15m-20m, dài đ👉n năm gian. Ch👉u cao, n👉u tính 👉 đ👉i đ👉t lên đ👉n sàn nhà ph👉i đ👉 cao đ👉 đàn voi đi qua đ👉c, 👉 sàn lên mái nhà cũng cao đ👉 đ👉 thanh niên trong buôn múa “rông chiêng”, quay tít vũ khí nh👉 nh👉ng ng👉n giáo dài, trong đ👉p có h👉i h👉p hay 👉.

👉👉👉👉 Nhà rông b👉n v👉ng, ch👉c ch👉n do đ👉c làm b👉ng các lo👉i g👉 quý nh👉 lim, gõ, g👉, s👉n, thao lao... Theo c👉 👉 n👉u m👉t buôn làng m👉i đ👉c thành 👉p hay đ👉i đi n👉i khác trong đ👉p đ👉u năm thì cu👉i năm ph👉i c👉t xong nhà rông. Có nhà rông thì m👉i có sinh ho👉t c👉a buôn làng.

👉👉👉👉 Nhà rông đ👉c s👉p x👉p có ngăn n👉p và tr👉ng bày m👉 thu👉t. Đ👉ng lên nhà rông th👉ng là m👉t căn g👉 có kh👉c gác lên sàn hiên đ👉t ngay c👉a chính c👉a gian nhà. Gian đ👉u là n👉i th👉 th👉n b👉o tr👉, che ch👉 buôn làng, trên vách có treo m👉t gi👉 mây trong đ👉ng m👉t hòn đá mà ng👉i từ tr👉ng c👉a buôn làng nh👉t 👉y khi quy👉t đ👉nh ch👉n khu đ👉t nào đó làm n👉i đ👉ng buôn làng. Hòn đá 👉ng tr👉ng cho th👉n đ👉t. Vì th👉 m👉i 👉n cúng 👉, bao gi👉 ng👉i ta cũng bôi máu c👉a con v👉t hi👉n 👉 và đ👉 r👉u lên hòn đá này coi nh👉 th👉n đ👉t đã nh👉n 👉 v👉t. Quanh hòn đá có treo nh👉ng đ👉ng c👉, nông c👉, vũ khí do ông cha 👉u truy👉n 👉 đ👉i này sang đ👉i khác và các nh👉c c👉 nh👉 chiêng, tr👉ng, c👉ng, phèng la... đ👉c dùng khi cúng 👉.

👉👉👉👉 Gian gi👉a là trung tâm nhà rông v👉i b👉p 👉a. N👉i đây tù tr👉ng và nh👉ng ng👉i có trách nh👉m trong buôn làng th👉ng h👉i h👉p đ👉 quy👉t đ👉nh nh👉ng công vi👉c quan tr👉ng c👉a buôn làng, đ👉 t👉p khách g👉n xa và buôn bán. M👉i bu👉i 👉i, khi công vi👉c hàng ngày đã xong, dân làng th👉ng h👉p m👉t n👉i đây đ👉 chuy👉n trò. Gian gi👉a đ👉c trang trí m👉t cách m👉 thu👉t v👉i các b👉c hình ch👉m thú 👉ng trên c👉t, hàng dãy s👉 trâu đ👉c x👉p trên xà đ👉c đánh đ👉u nh👉ng 👉n nhà rông làm 👉 đâm trâu theo 👉c 👉 c👉 truy👉n. M👉t ch👉c tr👉ng 👉nh to đ👉c treo 👉 xà ngang gian gi👉a. T👉ng tr👉ng hùng dũng vang lên m👉i khi c👉n 👉p trung dân c👉a buôn làng hay khi hành 👉.

👉👉👉👉 T👉 gian th👉 ba 👉i gian cu👉i cùng là ch👉ng c👉a thanh niên ch👉a v👉. M👉t vách treo vũ khí các lo👉i đ👉 s👉n sàng ch👉n đ👉u khi h👉u s👉, vách còn 👉i treo các nh👉c khí 👉a thích c👉a m👉i ng👉i nh👉 khèn, đàn 👉 r👉ng, đàn dinh. Theo 👉p quán c👉a nh👉u b👉 👉c Th👉ng, thanh niên trai trong các buôn làng 👉 16 tu👉i đ👉n khi 👉y v👉, ban đêm đ👉u ng👉 👉 nhà rông.

👉👉👉👉 Nhà rông g👉n bó v👉i tu👉i tr👉, tu👉i tr👉 g👉n bó v👉i nhau và v👉i th👉 h👉 cha anh qua nh👉ng sinh ho👉t 👉 nhà rông. Đêm đêm, bên ánh 👉a, h👉 trò chuy👉n, trao đ👉i nh👉ng kinh nghi👉m s👉ng, h👉 cùng nhau đàn hát, nh👉y múa. H👉t th👉i v👉 mùa màng trong năm, các chàng trai 👉i 👉 nhau làm n👉, vót tên, đan lát các v👉t đ👉ng b👉ng tre, mây...

▒▒▒▒ Nhà r▒ng ch▒ y▒ u là n▒ i sinh ho▒ t c▒ a thanh niên. Ph▒ n▒ ít khi t▒ i đó ngo▒ i tr▒ nh▒ ng đ▒ p
▒▒ c, h▒ i h▒ hay nh▒ ng khi có vi▒ c th▒ t c▒ n th▒ t.”

(Trích: “Đ▒ L▒ T NGÀY THÁNG CŨ”

So▒ n gi▒ : LS. Ng▒ T▒ ng Giao)

